

впливу на ієрархію не просто мирян, а демократичного елемента (міщан), що мало б відповідати традиціям соборноправності Київської церкви, її підлеглості світській владі.

Ці зміни підштовхував європейський реформаторський мейнстрім і католицькі та протестантські впливи. Але, будучи реформою «знизу», що мала елементи радикалізму, вона не могла знайти підтримки церковної ієрархії. Останній була потрібна реформа «зверху».

Ключові поняття: православні братства, Церква, Реформація, духівництво.

УДК 001:1(091)20

СУТНІСТЬ І РОЗВИТОК УЯВЛЕНЬ ПРО «ЕКОНОМІЧНУ ЛЮДИНУ»

Студ. А.І.Чижевська, гр. БШМК1-16

Науковий керівник доц. Л.А. Чекаль

Київський національний університет технологій та дизайну

Метою даного наукового дослідження є визначення сутності «економічної людини» та дослідження процесу її формування як у світі, так в Україні.

На перший погляд, економічні проблеми, які досліджувалися економістами різних поколінь, є більш земними і тому - далекими від тих піднесених і граничних питань про буття, пізнання і людину, які знаходяться в центрі філософських міркувань. Але кожна людина щоденно залучена до сфери економічного життя, економічних явищ, адже вона купує і продає, отримує доходи і сплачує податки, керує і підпорядковується управлінським рішенням, заощаджує і прагне матеріальних статків, виробляє і споживає. Економічна діяльність, праця є довічною долею людства. Вона не лише створює матеріальний статок, задовольняє потреби, але й розвиває творчі сили, здібності, внутрішній світ людини, надає йому особливого спрямування.

Разом із тим, ми розглядаємо свободу як одну з головних життєвих цінностей, проте, вона тісно пов'язана з свободою економічної діяльності. Саме ці обставини і є причиною виникнення філософії економіки, у якій одне з основних місць посідає категорія «економічна людина». У цьому контексті поставлена мета передбачає вирішення таких завдань:

1. Дослідити історичний аспект розвитку «економічної людини» в науці;
2. Розкрити сутність поняття «економічна людина» шляхом проведення теоретичного аналізу основних підходів до його визначення;
3. Проаналізувати проблеми формування «економічної людини» в Україні.

Головна дійова особа економічної теорії - людина. Вона має систему цінностей, уподобання, інтереси і намагання їх реалізувати. Саме поведінка людини, яка докладає зусиль для підвищення кондицій свого життя або просто його збереження, є основною рушійною силою суспільства. Вперше міркування щодо максимізації власної вигоди з'являється в концепції ідеальної «економічної людини» Т. Гоббса. Він зазначає, що людина керується недовірою до оточуючих, які постійно стають суперниками в боротьбі за володіння завжди дефіцитними ресурсами, а також - готовністю подолати будь-які етичні норми підчас розрахунку своїх прибутків і збитків.

Вдосконалена базова модель «економічної людини», розроблена А. Смітом, виходила з того, що у своїй діяльності людина керується особистими економічними

інтересами і потребами, а головними її рисами є самолюбство, егоїзм, прагнення отримати максимальний результат за мінімальних витрат.

За більш як двовіковий період в економічній теорії була запропонована й розроблена досить велика кількість вчень, які уточнювали й доповнювали структуру створеної А. Смітом моделі «економічної людини». Однак, попри деяку розбіжність поглядів на природу «економічної людини» як соціально-історичного людського типу, у цих концепціях спільним є зведення сутнісних рис «економічної людини» до довершеного егоїзму, прийнятного або неприйнятного з певних абстрактно-етичних позицій та уявлень про те, що «економічна людина» як така завжди підпорядковує всю свою діяльність цілям максимізації особистого економічного зиску, і часто - за рахунок іншої людини.

На наш погляд, «економічна людина» - це сукупність економічних потреб, цілей індивіда, структуру яких потрібно розглядати відповідно до структури суспільного способу виробництва. Поряд з тим, сутність «економічної людини» розкривається у суперечливій єдності людини як працівника та як власника, а також - у органічній єдності індивідуальної і колективної власності, свободи окремої людини і трудового колективу.

На сьогодні в українського суб'єкта господарювання відсутня раціональність у тому сенсі, в якому вона розуміється європейськими чи американськими економістами і притаманна класичній зарубіжній економічній науці. Основною причиною цього є негативна спадщина та суперечливі процеси в індивідуальній та суспільній соціально-економічній свідомості населення України.

Підсумовуючи вищезазначене, маємо наголосити на тому, що соціокультурна детермінація формування особистості є втіленням взаємозалежності розвитку соціуму та людини. Зміни світогляду, стилю мислення та життя суспільства, притаманних йому стереотипів сприйняття та діяльності є безпосередньою основою виникнення нових рис та характеристик особистості, зумовлених соціокультурними чинниками принципів змін у розвитку особистості та її світосприйнятті.

Здійснений аналіз даної проблематики дає змогу конкретизувати поняття «економічної людини». Отже, «економічна людина» - це будь-яка людина в сфері економічної діяльності, яка, з огляду на обмеженість ресурсів, максимізує свою корисність з метою накопичення багатства шляхом вибору оптимального рішення з поміж існуючих в кожному конкретному випадку.

Ключові слова: «економічна людина», особистість, модель «економічної людини», економічні потреби, максимізація, корисності.